

Rikare Skogsägare

tio råd i skogsvården som gör dig till en rikare skogsägare

Skogsvård är en investering där frukterna skördas i gallring och slutavverkning. Rätt utförd är skogsvården en investeringen med säker och hög lönsamhet -- skogsägaren blir rikare! Felaktig eller försummad skogsvård kan göra gjorda investeringar bortkastade. Vi från Sundins Skogsplantor AB vill förmedla goda lärdomar och varna för fallgropar. Vi vill hjälpa dig att bli en *Rikare Skogsägare*.

Råden är tillämpliga i första hand i grandominerade bestånd i Götaland, och vänder sig till skogsägare som har ekonomi och avkastning som viktiga mål i skogsägandet. Områden som sköts för naturvård har andra mål. Där gäller råden inte.

1 Plantera senast andra året

Plantering senast andra våren efter slutavverkning ger en säkrare start av den nya skogen. Konkurrensen från gräs minskar och lövslyet hinner inte få försprång.

2 Markbered

Markberedning gör att plantorna startar säkrare och växer bättre plus att fler plantor självsås.

3 Snytbaggebehandla

Chansa inte! Snytbaggeskador kan göra att man kommer in i onda cirklar. Kanske en omplantering, igenvuxen markberedning, lövslyet kommer före och hög dödlighet bland hjälpplanterade plantor.

4 Håll tempot uppe

Etablera den nya skogen snabbt och driv på barrstammarnas höjdtveckling med röjningar. Tid är pengar! Grovt räknat bör ett genomsnittligt skogsinnehav i Götaland avkasta runt 1000:- per år och per hektar skogsmark, i netto före skatt. Förlängd kalmarkstid, stampperioder eller långsam höjdtveckling kostar alltså betydande pengar i förlorad produktionstid.

5 Röj två gånger

Ställ in dig på att två röjningar behövs. Sammanlagda kostnaden för två enkla röjningar blir bara marginellt dyrare än en besvärlig. I två röjningar kan vargar tas bort, höjdtvecklingen på barrstammarna kan hållas igång, lövrika delar blir åtgärdade innan de hinner bli riktigt besvärliga, "tidsfönstret" för nästa åtgärd blir betydligt större och slutröjningen blir möjlig att göra tillräckligt stark.

6 Ta bort vargar

Ett huvudsyfte med röjning och gallring är att fördela om tillväxten från dåliga till bättre stammar. Ta bort stammar av mindervärdig kvalitet, med kraftiga krökar, stamskador, döda toppar etc. Ju tidigare de tas bort, desto bättre! Väntar man tränger de sina grannar och man tvingas lämna dem kvar.

En av de lönsammaste åtgärder, som går att göra med röjsåg, är att *innan* slutavverkning röja bort underväxten. Skogen presenterar sig bättre, översikten blir bättre och köparen kan

enklare beräkna sitt bud. Slutverkningen blir billigare och nermyllade granbuskar lever inte vidare som missbildade stammar. Ogjord hyggesrensning bör göras så snart som möjligt, om inte förr så vid förstaröjningen.

7 Tuff slutröjning

Gör slutröjningen stark! Visserligen får vi marginellt grövre kvistar, om vi röjer hårt, men kvisten sitter i en grövre stock. Röjer vi hårdare styr vi tydligare över tillväxten till de bästa träden, till de rakaste, felfriaste stammarna. Årsringsbredden blir en aning större efter hårdare röjning, men vi ökar gagnvirkesstammarnas diameter i gallring. En tuff slutröjning skapar stabila huvudstammar och vi bäddar för minskade stormskador. Vi slipper göra gallringar i skog med upphissade, trängda kronor. Så småningom slipper vi gå in med en sen extra gallring i lång skog. Snabbare dimensionsutveckling gör kortare omloppstid möjlig. Erfarenheten visar att alltför svaga slutröjningar är vanligast i de stamtätaste delarna av beståndet, eller i de partier som var lite kortare.

8 Tidigarelägg förröjning

Undvik förröjning samtidigt med gallring, utan gå istället in med röjning några år tidigare, gärna 5 år eller tidigare. Då kan tumregeln kan vara att röja bort barrstammar upp till 8 cm, och bland björk lite grövre om de piskar en huvudstam. Jämn stamfördelning är inte viktig, den rättas till vid gallringen. Efter en sådan tidigarelagd förröjning sluter sig beståndet på något år. Gallringen kan göras med lämplig styrka, medelstammen ökar och ingen mer förröjning behövs. Vi får större valfrihet för när förstagallringen behöver göras. Åtgärden har hög förräntning och man behöver inte vänta på utdelning mer än några år.

9 Expandera innanför gränserna

Billigaste sättet att expandera sitt skogsbruk är att vinna ny areal och ny produktion på den skogsmark man redan har. Att köpa ny skog blir betydligt dyrare.

Mycket vanligt är att hyggena har fuktiga delar som lämnas oplanterade, men där björk och självföryngring kommer spontant. Dessa delar utvecklas i otakt mot omgivande fastmark. Med rätt skötsel skulle man i förstagallring kunna få gallra grov björk och släppa fram ett bestånd med stor andel fin gran. Med försummad skötsel får man vid gallring ett konfliktbestånd och förlorar många år i beståndsutveckling. En extra röjning i de partier som är "i otakt" kan vara synnerligen lönsam.

Beståndsgränser och övergångszoner utgör en betydande del av skogsmarksarealen, kanske 10--20 %. Där är ibland bärigheten dålig, ofta står stammarna tätt och är klena. Trots allt, även om beståndsgränsen inte är världens bästa skogsmark, så är det utmärkt lönsamhet i att sköta den korrekt. Tumregel kan vara; Gå vid alla åtgärder lite in i nästa bestånd, så att beståndsgränserna kommer med ordentligt!

10 Var realist

Idag har de flesta skogsägare sin huvudsakliga inkomst från annat håll än skogen, självverksamheten ska skötas på fritiden. De flesta tycker om att arbeta i skogen och ambitionen är att göra många manuella arbeten själv. Häri ligger dock en stor fallgrop. Skogen växer snabbare än man kan ana, åtgärdsberget växer. Mycket annat ska hinnas med på lediga stunder. Snabbt uppstår en situation där lönsamma åtgärder uteblir, eller görs för sent med för stor insats. Kostnaden syns inte i form av räkningar utan i form av uteblivna intäkter. Har du hamnat i den situationen är lönsamheten stor i att köpa professionell hjälp.